



ISSN: 3060-4613



MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI



O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti



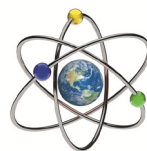
№7(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal



MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI



Elektron nashr. 104 sahifa,
13-iyul, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woosyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oğlu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

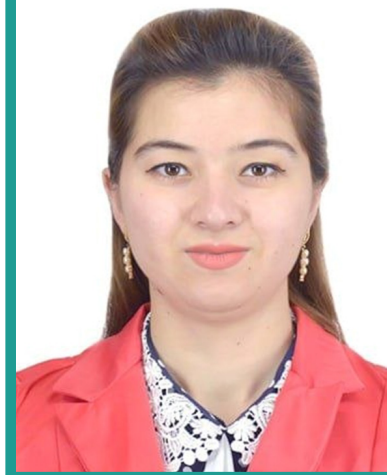
Bolalik davridagi autizmning turli shakllarini differensial tashxislash	10
<i>Saydaliyeva Xojiya Abduljalil qizi</i>	
Autizm spektri buzilishi bo'lgan bolalarda kommunikativ ko'nikmalarni shakllantirishda qo'llaniladigan korreksion ish tamoyillari	14
<i>Karimova Zulfiya Abduraxmanovna, Saydaliyeva Xojiya Abduljalil qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda axborot iste'mol madaniyatini rivojlantirishning psixologik-pedagogik asoslari	19
<i>Dadonova Aziza Tulkunovna</i>	
Ilk o'spirinlik yoshidagi o'quvchilarning o'z-o'ziga bo'lgan munosabatini psixologik tahlili	23
<i>Mamaradjabova Bog'zoda Abdilxakimovna, Panjiyeva Nargiza Botirovna</i>	
Oliy ta'lim tizimida muammoli o'qitish texnologiyasi	30
<i>Tuksanova Zilola Izatulloyevna</i>	
Shahar va qishloq yuqori sinf o'quvchilarida irodaviy sifatlarning qiyosiy tahlili	35
<i>Mamaradjabova Bog'zoda Abdilxakimovna, Panjiyeva Nargiza Botirovna</i>	
Organik kimyo ta'limida ochiq tipli STEAM loyihalarini loyihalashning didaktik modeli va uni amaliyotga joriy etish metodikasi	41
<i>Bo'riyev Rashidbek O'ktamjonovich</i>	
Kasbiy kompetentlikni oshirishda raqamli ta'lim vositalari va interaktiv metodlardan foydalanish	47
<i>Fazildjanova Nilufar Xikmatdjanovna</i>	
Tadbirkorlik faoliyatini innovatsion va ta'lim ekotizimidagi roli	50
<i>Mirzayeva Nigora Ibrohimjon qizi</i>	
Kasbiy ta'lim muassasalarida strategik boshqaruvni joriy etishning nazariy-metodologik asoslari	54
<i>Qobilov Voxidjon Zoxidovich</i>	
Психологические факторы мотивации личности в обучении иностранному языку	58
<i>Мухамеджанова Римма Рашидовна</i>	
Jadid ma'rifatparvarlarining boshlang'ich ta'lim-tarbiya jarayonida o'quvchilarda kitobxonlik fazilatlarini va madaniyatini shakllantirishdagi pedagogik tajribalari	66
<i>Ahmadov Olimjon Shodmonovich, Fayzilova Mohinur Azamhon qizi</i>	
Talabalarda kelajakni strategik modellashtirish layoqatini rivojlantirish bo'yicha ilg'or xorijiy va mahalliy tajribalarning qiyosiy-pedagogik tahlili	70
<i>Sadriddinova Feruza Meliyevna</i>	
Bo'lajak pedagoglarda kreativ fikrlashni rivojlantirishda fanlararo abstsessial va ordinal bog'liqlikka asoslangan metodik ta'minotni takomillashtirish	75
<i>Xudayberganov G'ayrat Quranboyevich</i>	
Maktablarda chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlikni isloh qilish: muammo va yechimlar	80
<i>Qudratov O'ktam G'ofurovich</i>	
Ustoz-shogird tizimida raqamli vositalardan foydalanishning metodik asoslari	85
<i>Tursunov Xusniddin Isomovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kommunikativ kompetensiyani shakllantirishda maktab va oila hamkorligining pedagogik imkoniyatlari	88
<i>Safarova Halovat Barnoyevna</i>	
Globallashtirish sharoitida tolerantlik madaniyatining nazariy-metodologik asoslari	91
<i>Yusupova Maftuna Ilxomidin qizi, Qurbonova Zebiniso Mamarajab qizi</i>	
Adobe After Effects muhitida inersiyaviy davomiylik va ustma-ust harakatni avtomatlashtirishning matematik modeli (Ziyoanim Overlap)	97
<i>Hakimov Bahtiyorjon Muzaffar o'g'li</i>	
Tizimli yondashuv asosida talabalarning raqamli kompetensiyasini takomillashtirishning uch komponentli konseptual modeli	101
<i>Kulidjanova Yulduzxon Inomjon qizi</i>	



TIZIMLI YONDASHUV ASOSIDA TALABALARNING RAQAMLI KOMPETENSIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING UCH KOMPONENTLI KONSEPTUAL MODEL

Kulidjanova Yulduzxon Inomjon qizi

QDU akademik litseyi Informatika va AKT fani o'qituvchisi



Annotatsiya: Zamonaviy oliy ta'lim tizimida raqamli transformatsiya jarayonlari ta'lim sifatini oshirish va talabalarning kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishning ustun paradigmasiga aylanmoqda. Ushbu maqolada bulutli texnologiyalar, katta ma'lumotlar (Big Data), bashoratli tahlil (Predictive Analytics) va integratsiyalashgan platformalarning ta'lim jarayoniga integratsiyalashuvi tadqiq etiladi. Maqola yakunida raqamli transformatsiya sharoitida o'quv jarayonini optimallashtirish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: raqamli transformatsiya, bulutli tizimlar, katta ma'lumotlar, bashoratli tahlil, AKT kompetensiyasi, ta'lim sifati.

Abstract: In the modern higher education system, digital transformation processes are becoming a dominant paradigm for improving education quality and developing students' professional competencies. This paper examines the integration of cloud computing, Big Data, predictive analytics, and integrated platform technologies into the educational process. The paper concludes with practical recommendations for optimizing the educational process in the context of digital transformation.

Key words: digital transformation, cloud systems, Big Data, predictive analytics, ICT competence, education quality.

Аннотация: В современной системе высшего образования процессы цифровой трансформации становятся доминирующей парадигмой повышения качества обучения и формирования профессиональных компетенций студентов. В данной статье исследуется интеграция облачных технологий, больших данных (Big Data), прогностической аналитики и интегрированных платформ в образовательный процесс. В заключение сформулированы практические рекомендации по оптимизации учебного процесса в условиях цифровой трансформации.

Ключевые слова: цифровая трансформация, облачные системы, большие данные, прогностическая аналитика, ИКТ-компетентность, качество образования.

KIRISH

Bugungi kunda raqamli transformatsiya texnologiyalari yuqori sifatli zamonaviy ta'limni ta'minlash uchun e'tiborga olinishi kerak bo'lgan tobora ustun paradigmasiga aylanmoqda. Jamiyatning shiddatli evolyutsiyasi o'quv muassasalari oldiga nafaqat an'anaviy bilimlarni berish, balki talabalarni raqamli iqtisodiyot talablariga moslashtirish vazifasini ham qo'yimoqda. Ushbu kontekstda raqamli transformatsiya zamonaviy jamiyatda ulkan imkoniyatlar va shu bilan birga jiddiy muammolarni yaratgan bulutli tizimlar, katta ma'lumotlar (Big Data), bashoratli tahlil va integratsiyalashgan platforma texnologiyalari kabi keng ko'lamli ta'lim texnologiyalarini o'z ichiga oladi.

So'nggi yillarda oliy ta'lim muassasalarida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) darslarining mazmuni tubdan o'zgardi. Endilikda talabalarga faqatgina kompyuter savodxonligini o'rgatish yetarli emas, ularda raqamli muhitda mustaqil ishlay olish, bulutli servislar orqali jamoaviy loyihalarni amalga oshirish va ma'lumotlar oqimini tahlil qilish ko'nikmalarini, ya'ni raqamli kompetensiyani shakllantirish talab etiladi. Bulutli platformalar va integratsiyalashgan ta'lim tizimlari talabalar va professor-o'qituvchilar o'rtasidagi vaqt hamda makon cheklovlarini bartaraf etib, uzluksiz ta'lim muhitini yaratmoqda.

Biroq, zamonaviy texnologiyalarning ta'limga kirib kelishi bir qator fundamental muammolarni ham yuzaga keltirmoqda. Jumladan, pedagogik jarayonlarda katta ma'lumotlar va bashoratli tahlildan unumli foydalanish metodikasining mukammal emasligi, o'quv dasturlarining texnologik taraqqiyot tezligidan ortda qolayotgani va talabalarning kasbiy kompetensiyalarini raqamli darslar misolida tizimli takomillashtirish mexanizmlari to'liq ishlab chiqilmaganligi dolzarb ilmiy muammo bo'lib qolmoqda.



Avvalgi tadqiqotlarda raqamli vositalarning texnik jihatlariga ko'proq urg'u berilgan bo'lsa-da, ularning talaba kompetensiyasini rivojlantirishdagi metodik funksiyalari yetarlicha yoritilmagan. Ushbu tadqiqotning maqsadi raqamli transformatsiya sharoitida bulutli tizimlar va integratsiyalashgan platforma texnologiyalari yordamida AKT darslarida talabalarining kasbiy kompetensiyalarini takomillashtirishning ilmiy-metodik modelini ishlab chiqish va uning samaradorligini asoslashdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Oliy ta'lim muassasalari talabalarida raqamli kompetensiyani rivojlantirish jarayoni murakkab pedagogik tizim hisoblanib, uning konseptual asoslarini loyihalash bevosita tizimli yondashuvga tayanadi. Ushbu yondashuv doirasida raqamli kompetensiya shunchaki alohida ko'nikmalar yig'indisi emas, balki yaxlit pedagogik fenomen sifatida talqin etiladi. U umumiy raqamli ta'lim muhitining tarkibiy qismi bo'lib, o'zaro funksional bog'liqlikdagi elementlardan shakllanadi. Taklif etilayotgan model statik xarakterga ega emas, balki ta'lim texnologiyalarining shiddatli o'zgarishiga mos ravishda rivojlanib boruvchi dinamik tuzilma hisoblanadi.

Mavzuga oid ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, raqamli kompetensiyani rivojlantirish masalasi xalqaro miqyosda keng o'rganilgan. Xususan, Yurgena Ferrari raqamli kompetensiyani shaxsning axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali, tanqidiy va mas'uliyatli foydalanish qobiliyati sifatida tavsiflab, uning tarkibiga axborot bilan ishlash, muloqot, kontent yaratish, xavfsizlik va muammolarni hal etish kompetensiyalarini kiritadi. Shuningdek, Allan Martin raqamli kompetensiyani zamonaviy ta'limning ajralmas elementi sifatida baholab, uni uzluksiz ta'lim jarayonida shakllanadigan va doimiy ravishda takomillashib boradigan kompetensiya ekanligini ta'kidlaydi. Ularning ilmiy qarashlari raqamli kompetensiyani rivojlantirishning nazariy asoslarini shakllantirishda muhim metodologik manba hisoblanadi.

Mavzuga oid adabiyotlar sharhida xorijiy va mahalliy olimlar hamda tadqiqotchilarning ilmiy ishlari qiyosiy tahlil qilinib, ularning ilmiy yondashuvlari umumlashtiriladi. Mavjud ilmiy ishlardan farqli ravishda ushbu tadqiqotda oliy ta'lim muassasalari talabalarida raqamli kompetensiyani rivojlantirishning konseptual modeli tizimli va kompetensiyaviy yondashuvlar uyg'unligida asoslanadi. Tadqiqotning o'ziga xosligi raqamli kompetensiyaning tarkibiy komponentlari, ularning o'zaro bog'liqligi hamda zamonaviy raqamli ta'lim muhitida samarali shakllanish mexanizmlarini yagona pedagogik tizim sifatida yoritishga qaratilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot doirasida ishlab chiqilgan talabalarining raqamli kompetensiyasi modeli uchta asosiy tarkibiy qismni o'z ichiga oladi: nazariy (kognitiv), faoliyatli (amaliy) va baholash (kriterial) komponentlar (1-rasm).

NAZARIY:

- raqamli kompetensiya ta'rifi, raqamli kompetensiya turlari, raqamli kompetensiya modeli aktorlari va uning tamoyillari, talabalarining raqamli kompetensiyalarini shakllantirish va rivojlantirishni belgilovchi omillar.

AMALIY FAOLIYAT:

- talabalarining raqamli kompetensiyalarini shakllantirish va rivojlantirishga yondashuvlar, individual ta'lim trayektoriyasi, interfaol o'qitish shakllari va usullari, uzluksiz raqamli texnologiyalar.

BAHOLASH:

- raqamli kompetensiyalarni o'zlashtirish darajalari, talabalarining raqamli kompetensiyalarini baholashga yondashuvlar, baholash vositalarini tanlash mezonlari ta'limning raqamli transformatsiyasi sharoitida ta'lim oluvchilarning raqamli savodxonligini monitoring qilish va oshirishning samarali tizimini ishlab chiqishda asosiy jihatlar hisoblanadi.

1-rasm: Talabalarining raqamli kompetensiya modelining tarkibiy qismlari

Bunday metodologik tuzilma modelning yuqori darajadagi barqarorligini va akademik xususiyatlarini ta'minlaydi. Xususan, tizimga xos bo'lgan noadditivlik, emerjentlik, rivojlanishning uzluksizligi, o'lchamlilik, sinergetiklik va moslashuvchanlik kabi qonuniyatlar modelning amaliyotga samarali tatbiq etilishiga zamin yaratadi.



Raqamli kompetensiya nazariy komponent sifatida talabalarning raqamli kompetensiyasi modelining tizim hosil qiluvchi komponenti bo'lib, qolgan komponentlar uning atrofida quriladi va birlashadi. Faoliyatli komponent talabalarning raqamli kompetensiyasini shakllantirish va rivojlantirish shakllari, usullari, vositalarini o'z ichiga oladi. Modelning baholash komponenti yakuniy kutilayotgan natijalarni va talabalarning raqamli kompetensiyasini baholash usullarini aks ettiradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Oliy ta'lim tizimida raqamli transformatsiya sharoitlariga moslashish va dars samaradorligini oshirish bevosita talabalarning raqamli kompetensiyasini tizimli rivojlantirishni talab etadi. Ushbu tadqiqot doirasida ishlab chiqilgan va amalga oshirilgan uch komponentli (nazariy, faoliyatli va baholash) konseptual model raqamli texnologiyalar hamda AKT darslarining sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarilishiga xizmat qiladi.

O'tkazilgan ilmiy-metodik tahlillar va tajriba-sinov ishlari quyidagi yakuniy xulosalarni chiqarishga imkon beradi.

Tizimli yondashuvning samaradorligi: Raqamli kompetensiyani yaxlit pedagogik tizim sifatida loyihalash va uning tarkibidagi komponentlarning o'zaro uzviyligini ta'minlash talabalarning ham nazariy bilimlarini, ham amaliy ko'nikmalarini bir vaqtda shakllantirish imkonini berdi. Modelga xos bo'lgan moslashuvchanlik va sinergiklik xususiyatlari ta'lim muhitining dinamik o'zgarishlariga tezkor moslashishni ta'minladi.

Innovatsion muhitning ta'siri: Bulutli platformalar, katta ma'lumotlar bilan ishlash unsurlari va integratsiyalashgan ta'lim texnologiyalarining dars jarayoniga tatbiq etilishi o'quv muhitini asinxron va interaktiv shaklga keltirdi. Bu esa talabalarning mustaqil ta'lim olish hamda jamoada loyihaviy ishlash qobiliyatini sezilarli darajada faollashtirdi.

Amaliy ahamiyati: Taklif etilayotgan metodik model oliy ta'lim muassasalarida raqamli savodxonlik va maxsus AKT fanlari o'quv dasturlarini modernizatsiya qilishda amaliy poydevor bo'la oladi. Baholash komponenti orqali joriy etilgan mezonlar esa talabalarning real kompetensiya darajasini xolis diagnostika qilish imkonini yaratadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Kelgusidagi tadqiqotlarda ushbu modelni muayyan mutaxassislik fanlari kesimida yanada chuqurlashtirish va sun'iy intellektga asoslangan shaxsiylashtirilgan ta'lim trayektoriyalari bilan integratsiyalash masalalarini o'rganish maqsadga muvofiq hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Ferrari, A. (2013). DIGCOMP: A Framework for Developing and Understanding Digital Competence in Europe. Joint Research Centre of the European Commission. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
2. UNESCO. (2018). UNESCO ICT Competency Framework for Teachers. Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
3. Bates, A. W. (Tony). (2019). Teaching in a Digital Age: Guidelines for Designing Teaching and Learning. Vancouver, BC: Tony Bates Training Inc.
4. Redecker, C. (2017). European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu. Punie, Y. (Ed.). EUR 28775 EN. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
5. Selwyn, N. (2020). Education and Technology: Key Issues and Debates (3rd ed.). London: Bloomsbury Academic.
6. Siemens, G. (2005). Connectivism: A Learning Theory for the Digital Age. International Journal of Instructional Technology and Distance Learning, 2(1), 3–10.
7. Jumayev, M. E., & Axmedov, A. A. (2023). Oliy ta'lim muassasalarida raqamli texnologiyalarni integratsiyalash o'quv jarayonining asosi sifatida. Pedagogika, 4(2), 45–51.
8. Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework for Teacher Knowledge. Teachers College Record, 108(6), 1017–1054.

- 
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari



AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №7(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.